

**LÄNSI-SUOMEN
YMPÄRISTÖLUPAVIRASTO**

Helsinki

LUPAPÄÄTÖS

Nro 110/2004/4
Dnro LSY-2002-Y-380
**Annettu julkipanon
jälkeen** 21.12.2004

ASIA Sompanevan turvetuotantoalueen ympäristölupahakemus, Parkano

HAKIJA Vapo Oy
PL 22
40101 JYVÄSKYLÄ

TOIMINTA JA SIJAINTI

Sompanevan tuotantoalue sijaitsee Parkanon kaupungin alueella noin 21 km kaupungin keskustajamasta pohjoiseen. Sompaneva muodostuu kolmesta erillisestä tuotantoalueesta, joita ovat varsinainen Sompaneva sekä sen eteläpuolella sijaitseva Veteläsuo ja pohjoispuolella sijaitseva Hanhineva. Hankealueen tuotantokelpoinen pinta-ala on yhteensä 332,0 ha. Tuotannosta on poistunut 77,2 ha. Turvetuotantoalueen kuivatusvedet johdetaan Kyrönjoen ja Kokemäenjoen päävesistöalueille. Turvetuotanto Sompanevalla on aloitettu vuonna 1976. Tuotantomäärä on vuosien 1976-2002 aikana ollut noin 2 300 000 m³ ja jäljellä oleva tuotantomäärä on noin 2 900 000 m³. Turvetuotannon on tarkoitus päättyä vuonna 2025.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Ympäristönsuojelulain 28 §
Ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentin kohta 7d

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojeluasetuksen 5 §:n 1 momentin kohta 5c

HAKEMUS JA SEN VIREILLETULO

Vapo Oy on 27.12.2002 ympäristölupavirastoon toimittamallaan ja sittemmin täydentämällään hakemuksella pyytänyt ympäristölupaa Sompanevan 332,0 ha:n suuruisen alueen turvetuotannolle.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT JA SOPIMUKSET SEKÄ ALUEEN KAAVOITUSTILANNE

Vapo Oy oli 28.2.2001 tehnyt ilmoituksen Sompanevan turvetuotantoalueesta Pirkanmaan ympäristökeskukselle hankkeen merkitsemi-

seksi tietojärjestelmään. Ympäristökeskus oli kehottanut hakijaa jättämään ympäristölupavirastolle turvetuotantoa koskevan ympäristölupahakemuksen vuoden 2002 loppuun mennessä.

Vapo Oy omistaa Sompanevan turvetuotantoalueen kokonaan ja on vuokrannut muut tarvittavat alueet.

Seutukaavassa turvetuotantoalueet on varattu turvetuotantoa varten.

TUOTANTOALUE JA SEN YMPÄRISTÖ

Vesistön tila ja käyttö

Sompaneva sijaitsee vedenjakajaseudulla. Kuivatusvedet johdetaan Kyrönjoen alueella Mustajoen vesistöalueelle ja Kokemäenjoen alueella Vatajoen vesistöalueelle.

Kyrönjoen vesistöalue

Hanhinevan tuotantoalueen (102,3 ha) ja Mustajärvestä alkunsa saavan Sompanevan lohkon 14 (15,2 ha) kuivatusvedet johdetaan laskuojassa 7 Mustaluomaan, jota pitkin edelleen noin 8,0 km Hanhinevan alapuolella sijaitsevaan Mustalampeen. Siitä eteenpäin vesistö jatkuu Mustajokena ja myöhemmin Koskutjokena. Koskutjoen (valuma-alue 53,11 km²) ja Ilvesjoen (valuma-alue 160,11 km²) yhtyessä joen nimi muuttuu Mustajoeksi ja Jalasjärven taajaman kohdalla Jalasjoeksi, joka laskee Kurikan kaupungin kohdalla Kyrönjokeen.

Mustaluoman vesi on ollut kohtalaisen hyvälaatuista. Turvetuotannon kuivatusvedet kohottavat veden väriä ja ravinnepitoisuuksia.

Kokemäenjoen vesistöalue

Sompanevan laskuojat 4 ja 5 (tuotantoalue 121,8 ha) laskevat Kärppäjärveen (valuma-alue 8,29 km²), joka laskee Kärppäluomaan ja Mustajokea (valuma-alue 65,29 km²) pitkin noin 7 km suon alapuolella sijaitsevaan Ylinenjärveen. Laskuojan 9 (Veteläsuu 50,9 ha) kuivatusvedet laskevat myös Kärppäluomaan, johon laskevat lisäksi Alkkian turvetuotantoalueen kuivatusvedet 135,8 ha:n suuruiselta alueelta. Laskuojan 6 (tuotantoalue 41,8 ha) kuivatusvedet ohjataan Vähä-Kivijärven järvi-kuivion kautta Iso-Kivijärveen ja edelleen reittiä Iso Pelijärvi – Peliluoma – Vähä Pelijärvi - Venesjoki - Iso Venesjärvi – Venesjoki ja edelleen Mustajoen kautta Ylinenjärveen noin 15,5 km suon alapuolella. Ylinenjärvestä vedet virtaavat Isonahonjoessa Vatejanjärveen siitä edelleen Vatajanjoessa (valuma-alue 95,93 km²) Kuivasjärveen (valuma-alue 171,49 km²). Vesistö jatkuu mm. Linnanjärven ja Parkanonjärven ja Kyrösjärven kautta Kokemäenjokeen.

Iso-Kivijärvi ja Iso Pelijärvi ovat matalia, osin heinittyneitä vesistöjä, joiden valuma-alue on pääosin suovaltaista. Iso Venesjärvi on edelli-

siä selvästi suurempi ja syvempi vesistö. Vesistöissä on korkea humuspitoisuus ja alhainen pH. Happitilanne on Iso-Kivijärvessä ja Iso Pelijärvessä pahempi kuin Iso Venesjärvessä.

Venesjoen alaosan vesi on humuspitoista, mutta ravinnepitoisuudet kuvastavat vain lievää rehevyyttä. Kiintoainepitoisuus ja sameus ovat vaihdelleet purovesille tyypillisesti. Värillisyytensä vuoksi Venesjoki sijoittuu vesien käyttökelpoisuusluokituksessa luokkaan välttävä ja fosforipitoisuutensa mukaan luokkaan tyydyttävä.

Karppäjärven vesi on suurelta osin peräisin Alkkian eteläosan ja Sompanevan turvetuotantoalueilta. Vesi on siten humus- ja ravinnepitoista.

Kärppäluoman vesi on humuspitoista ja rehevää. Veden kiintoainepitoisuuksissa esiintyy purovesille tyypillistä vaihtelua, mutta pitoisuustaso on ollut melko pieni. Vesi on lievästi hapanta. Kärppäluoman veden laatu on luokiteltu lähinnä välttäväksi.

Ylinenjärvi saa vetensä laajoilta ojitetuilta maa- ja suoalueilta ja veden peruslaatu määräytyy humuskuorman mukaan. Ylinenjärven valuma-alueen pinta-ala on noin 73 km², josta Kärppäluoman alue muodostaa noin 47 % ja Venesjoen alue noin 40 %. Ylinenjärven pinta-ala on 52 ha, suurin syvyys 8,2 m, tilavuus 1,4 miljoonaa m³ ja keskiviipymä 24 d. Lyhyen viipymän seurauksena Ylinenjärven veden laatu noudattaa Mustajokeen laskevien Kärppäluoman ja Venesjoen vesien laatua ja ojavesissä tapahtuvat muutokset näkyvät järvessä nopeasti. Vuoden 2002 kesällä päällysvesi oli melko kirkasta ja vesi rehevää sekä humuspitoista. Kevättalvella 2002 alusveden happipitoisuus oli hyvä, mutta kesäkerrostuneisuuskauden aikana happi kului loppuun, mikä on toistunut järvessä aiemminkin. Klorofyllipitoisuus oli loppukesällä 2002 suuri ilmentäen voimakasta leväkukintaa. Sompanevan ja Alkkian turvetuotantoalueiden maksimaalinen vaikutus Ylinenjärven kokonaisfosforipitoisuuteen on noin 6 µg/l. Kesäaikaan Ylinenjärvi sijoittuu käyttökelpoisuusluokkaan välttävä.

Kuivasjärven pinta-ala on 6,5 km², suurin syvyys noin 14,5 m, tilavuus noin 31,5 miljoonaa m³ ja keskiviipymä 7-8 kuukautta. Kuivasjärvi on ruskeavetinen ja rehevä humusjärvi. Päällysveden fosforitaso oli vuoden 2002 talvella 39 µg/l ja kesällä 40 µg/l. Viime vuosien klorofyllipitoisuudet viittaavat voimakkaaseen leväkukintaan. Alusveden happipitoisuus oli vuoden 2002 talvella 3,8 mg/l ja kesällä 1,6 mg/l. Yleensä alusveden happitilanne on ollut kesäisin parempi kuin talvisin. Kuivasjärvi sijoittuu käyttökelpoisuusluokkaan tyydyttävä tai välttävä.

Kalasto ja kalastus

Turvetuotantoalueiden laskuojat ovat pieniä vedenjohtamiseen tarkoitettuja uomia, joilla ei ole kalataloudellista merkitystä. Ainakaan Kärkiluoman yläosalla, metsäojalla Iso Kivijärven ja Iso Pelijärven välillä, Kärppäjärvellä ja siihen laskevilla ojilla sekä Veteläsuolta

Kärppäluomaan laskevalla uomalla ei ole kalataloudellista merkitystä niiden pienen koon ja vähäisen virtaaman vuoksi. Hankealueilla ei ole ollut kalataloudellista velvoitetarkkailua ja kalastotiedot perustuvat muihin lähteisiin.

Kalaistutuksia on tehty hankealueen alapuoliseen Kuivasjärveen vuosina 1993-2001 ja järveen on istutettu rapuja, kuhaa, järvisiikaa, järvilohtha ja järvitaimenta. Mustajärveen on istutettu vuosina 1989-2000, siikaa, kuhaa ja järvilohtha. Mustaluomaan tai Mustajokeen ei ole tehty rekisteröityjä kalaistutuksia.

Kyrönjokeen laskevissa vesistöissä Mustalammessa kalastetaan ympärivuotisesti, mutta jokivesissä vain sulan veden aikaan. Kalastavia talouksia on yhteensä noin kymmenen. Pyydyksinä on käytetty verkkoja, katiskoita, koukkuja, erilaisia vapaapyydyksiä ja rapumer-toja. Saalislajeina on ollut ahven, hauki, harjus, lahna, made, särki, taimen ja rapu.

Suojeltavat kohteet

Osittain Sompanevan ja Alkkian turvetuotantoalueiden välissä ja osittain niiden pohjoispuolella sijaitsee pohjois-eteläsuuntaan harjujakso, jossa on neljä I-luokkaan kuuluvaa pohjavesialuetta toisiinsa liittyen: eteläisimpänä oleva Kihlakunnankangas rajoittuu osittain Mustajärveen ja siitä alkavaan Mustaluomaan, Mujunkankaan pohjavesialue rajautuu pohjoisessa Mustalampeen ja Mustakankaan pohjavesialueeseen sekä pohjoisimpana olevaan Koskueen pohjavesialueeseen.

Hankealueen läheisyydessä sijaitsee kolme luonnonsuojelullisesti ja kalataloudellisesti tärkeää pienvesikohdetta: Helvetinlammit sijaitsee Mustajärven eteläpäässä, Sammakkolampi Mustajärven länsipuolella ja Mustaluoma alkaa Mustajärvestä virraten yläjuoksulla sora-kuoppien välissä.

Asutus ja maankäyttö

Turvetuotantoalueen lähiympäristö on pääasiassa metsäojitettua suota ja metsää. Tuotantoalueen läheisyydessä ja niiden keskellä sijaitsee useita pieniä erämaalampia ja järviä. Tuotantoalueen ympäristössä alle 500 m:n etäisyydellä asutus on harvassa lukuun ottamatta Mustajärven ympäristöä, jossa on melko paljon vapaa-ajan ja ympärivuotisessa käytössä olevaa asutusta. Lähimmillään asutus on noin 200 m:n etäisyydellä tuotantoalueesta. Sompanevan pohjoisosan halki kulkee Mustajärven paikallistie nro 13319. Metsähallituksen omistamalla alueella Mustajärven itärannalla ja Neva-Lylyllä on yleisessä käytössä olevat uimarannat.

TURVETUOTANTO

Sompanevan kuntoonpano on aloitettu vuonna 1974 ja turvetuotanto sen pääosalla vuonna 1976. Hankealueella tuotetaan energiaturvet-

ta pääasiassa Tampereen kaupungin sähkölaitoksen Naistenlahden voimalaitoksen tarpeisiin ja pienissä määrin Valkeakoskelle Säterin ja UPM:n voimalaitoksille sekä Porin Lämpövoiman voimalaitokselle Poriin. Palaturvetta on toimitettu pääasiassa lähiseutujen pienille lämpölaitoksille ja kasvihuoneille. Rahkaturvetta tuotetaan kasvuturpeeksi lähialueiden kasvihuoneille ja ympäristöturpeeksi maatalouteen ja kuntien jätteiden käsittelyyn. Jyrsinpolttoturpeen ja ympäristöturpeen tuotantomenetelmänä käytetään HAKU-menetelmää.

Sompanevan turvetuotanto vuosina 1999-2002 on ollut seuraava:

1999	107 000 m ³
2000	64 000 m ³
2001	96 000 m ³
2002	144 000 m ³

Sompanevan tuotantoalueen vuosituotannon rahallinen arvo asiakkaalle toimitettuna nykyisillä tuotantomäärillä on noin 0,75 miljoonaa euroa.

Sompanevalle on tuotannosta poistunut 77,2 ha, josta metsätaloukskäytössä on 15 ha, joutomaana 30 ha ja tukialueina 32,2 ha. Sompanevalle on suunniteltu kosteikkoallas noin 36 ha:n suuruiselle alueelle. Tuotannosta poistuneita alueita pyritään ottamaan ruokohelpin viljelyyn tai maatalouskäyttöön sekä kivisiä alueita metsätaloukskäyttöön. Turvetuotannon loputtua lohkon 13 pumppukuivatus lopetetaan ja alueelle muodostuu lintujärvi.

YMPÄRISTÖKUORMITUS JA SEN RAJOITTAMINEN

Kuivatusvesien käsittely

Sompanevalle on kaikkiaan 17 laskeutusallasta, joista 8 sijaitsee varsinaisella Sompanevalle, 3 Veteläsuolla ja 6 Hanhinevalle. Vuonna 1999 osa altaista varustettiin virtaamaa säätelevillä patolaitteilla.

Vuoden 2000 kesällä muutettiin aiemmin rinnakkaisaltaina toimineet Sompanevan laskeutusallat 6.1 ja 6.2 toimimaan loholla 12 Johannes Yli-Kujalan patentoiman vesienpuhdistusmenetelmän mukaisesti. Toimintaperiaatteen mukaisesti altaisiin tuleva vesi johdetaan kokooajan pinnasta ensimmäisen altaan alkupäähän lähelle pohjaa. Sen jälkeen vesi johdetaan ensimmäisen altaan pinnasta jälkimmäisen altaan pohjalle. Yli-Kujalan mukaan veden kierrättäminen edistää kiintoaineen laskeutumista ja parantaa veden happipitoisuutta sekä nostaa pH-arvoa.

Sompanevan loholla 13 on pumppaamo, josta vedet johdetaan pintavaluntana kuivattuun Vähä Kivijärveen. Vähä Kivijärven pinta-ala on 6,0 ha ja valuma-alue 68 ha. Kentän kaltevuus on noin 0,1 % ja turvepaksuus 1,0 - 2,0 m.

Suunnitelman mukaan vesienkäsittelymenetelmiä on tehostettu virtaamansäädöllä lukuunottamatta lohkoa 13.

Päästöt vesiin

Sompanevalta pumpatun veden keskimääräinen laatu on vuosina 1996-2001 ollut seuraava:

Vuosi	Kiintoaine mg/l	Kokonaisfosfori µg/l	Kokonaistyyppi µg/l
1996	26	96	3280
1997	17	76	2703
1998	11	58	2371
1999	10	93	2530
2000	18	100	2701
2001	6,3	86	2490

Sompanevan turvetuotantoalueen ominaiskuormitusarvot ovat vuosina 1996-2001 olleet seuraavat:

Vuosi	Näytteet kpl	Ominaiskuormitus g/ha/d (netto)		
		K-aine	Kok.P	Kok.N
1996	31	538	1,01	44,1
1997	31	172	0,44	21,5
1998	29	129	0,43	23,9
1999	26	92	0,41	21,2
2000	23	191	0,71	30,9
2001	23	50	0,41	25,0

Sompanevan, Veteläsuon ja Alkkian turvetuotantoalueiden nettokuormitus Vatajanjoen vesistöalueella (Sompaneva 121,8 ha, Veteläsuo 50,9 ha ja Alkkia 135,8 ha, yht. 308,5 ha) ja Mustaluoman vesistöalueella (Hanhineva ja Sompanevan lohko 14, yht. 117,5 ha) on arvioitu vuosina 1997-2001 seuraavaksi:

Vatajanjoen vesistöalue	Vuosi	Vesistökuormitus (kg/a)		
		K-aine	Kok.N	kok.P
	1997	32 000	3,500	84
	1998	26 000	4 800	77
	1999	17 000	4 000	97
	2000	22 000	3 800	110
	2001	8 600	3 500	69

Mustaluoman vesistöalue	Vuosi	Vesistökuormitus (kg/a)		
		K-aine	Kok.N	kok.P
	1997	9 300	1 000	26
	1998	7 500	1 400	22
	1999	3 300	780	28
	2000	6 000	1 000	30
	2001	1 600	970	15

Pöly, melu ja liikenne

Pölyä syntyy pääasiassa jyrshinturpeen tuotannossa erityisesti aumauksessa ja lastauksessa. Pölyäminen riippuu sääoloista ja turpeen maatuneisuudesta sekä sen vaikutukset asutuksen ja vesistön läheisyydestä, maaston muodoista ja suojapuustosta.

Sompanevan läheisyydessä, alle 500 m:n etäisyydellä on noin 30 asuntoa. Asuinrakennusten ja tuotantoalueiden välinen maasto on pääsääntöisesti metsää. Vain Veteläsuon länsipuolella tuotantoalueet rajoittuvat osittain peltoihin. HAKU-menetelmää käytettäessä vain kentän saman laidan yhtäjaksoisista kunnostustöistä voi aiheutua ohjearvot ylittävää melua lähimpien asuinrakennusten kohdalla. Kunnostustöitä ei ole tarpeen tehdä joka vuosi. Melua syntyy paitsi työkoneista myös rekkaliikenteestä.

Energiaturve toimitetaan pääasiassa lämmityskauden aikana (syyskuu-huhtikuu). Ympäristöturpeen toimitukset ajoittuvat tasaisemmin koko vuoden ajalle. Sompanevan nykyinen vuosituotanto edellyttää noin 950 rekan ajosuoritetta tuotantoalueelta käyttökohteisiin.

Varastointi ja jätteet

Sompanevan turvetuotantoalueen polttoaineet säilytetään urakoitsijoiden farmarisäiliöissä työmaan varikkoalueella siten, ettei niitä pääse leviämään vesistöön tai pohjaveteen. Yksittäisiä säiliöitä on Sompanevan ja Alkkian tuotantoalueilla 10-15 kpl. Voiteluaineet säilytetään lukitussa voiteluainearastossa. Tuotantoalueilla on eri pisteissä polttoaineita varastoituna enintään noin 45 000 l siten, että säilytettävä määrä yhdessä pisteessä ei ylitä 15 000 l, voiteluöljyjä on 800 l ja vaseliinia noin 160 kg.

Sompanevan ja Alkkian tuotantoalueilta kertyy vuosittain jäteöljyä 1 500 l, kiinteitä öljyisiä jätteitä 250 kg, akkuja 75 kg, sekajätettä 8 m³, muovia 12 500 kg ja romurautaa 1 000 kg. Ongelmajätteet toimitetaan EKOKEM:lle ja sekajätteet Pirkanmaan jätehuollolle. Muovijäte paalataan ja toimitetaan voimalaitokselle sekä romurauta romuraudan välittäjälle.

TOIMINNAN VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN JA YMPÄRISTÖRISKIT

Vaikutus luontoon ja luonnonsuojeluarvoihin

Sompanevan kasvillisuus ja linnusto on jo aikoinaan kokenut muutoksen, kun suo on ojitettu ja muokattu turvetuotantoa varten. Hankkeesta ei tässä vaiheessa aiheudu muutoksia nykytilanteeseen. Tuotannon päätyttyä jälkikäytön mukaiselle biotoopille kehittyä sitä vastaava eliöstö ja maisema muuttuu vastaavasti.

Hakijan arvion mukaan turvetuotannon jatkuminen hankealueilla ei vaikuta suojelukohteiden tilaan.

Vaikutus maankäyttöön ja elinkeinoin

Sompaneva on vanha tuotantoalue, jolla turvetuotanto ei aiheuta muutoksia lähimaisemaan. Lisäksi suo sijaitsee pääosin metsäalueiden keskellä ja syrjässä liikenneväylistä, joten se ei näy ympäristöön. Tuotannosta poistuvat kentät muuttavat maisemakuvaa yleensä positiivisesti. Poistuneita alueita on otettu metsätaloustalouteen ja ruokohelpin viljelyyn, joita ovat myös poistuvien alueiden todennäköisimmät käyttömuodot.

Turvetuotannolla on positiivinen vaikutus lähialueen elinkeinotoimintaan. Sompanevan välittömästi työllistävä vaikutus on noin 10 henkilötyövuotta. Välillinen työllistävä vaikutus mukaan lukien työpaikkoja syntyy yhteensä noin 35 henkilötyövuotta.

Vaikutus pintavesiin ja niiden käyttöön

Sompanevan ja Alkkian turvetuotannon rehevöittävä vaikutus Vatajanjoen vesistöalueella on selvästi nähtävissä Kärppäjärvestä ja Kärppäluomassa. Kärppäjärvestä kiintoaineen lisäys on noin 7,0 mg/l, kokonaistypen noin 1 300 µg/l ja kokonaisfosforin lisäys noin 30 µg/l. Kärppäluomassa kiintoaineen lisäys on noin 2,0 mg/l, kokonaistypen noin 360 µg/l ja fosforipitoisuuden lisäys noin 8 µg/l.

Sompanevan pohjoisosan (Hanhineva) kuivatusvedet laskevat Mustaluoman vesistöalueelle Mustaluomaan ja edelleen Mustajokeen. Tarkkailuraporttien mukaan Hanhinevan ainekuormitus on näkynyt Mustaluoman veden laadussa lähinnä syksyisin, jolloin valumavesien typpipitoisuudet ovat nousseet. Fosforipitoisuudet ovat pysyneet kohtuullisen alhaisina, vaikkakin lievää nousua on havaittu. Alavirtaan mentäessä Hanhinevan vaikutus vähenee ja on jo Mustalammen kohdalla marginaalinen. Suurin osa Mustajokeen kohdistuvasta ravinnekuormituksesta on ilmeisesti peräisin jokivarren pelloilta.

Sompanevan turvetuotannon pääasialliset vaikutukset kohdistuvat Kärppäjärveen ja Kärppäluomaan, joiden varsilla ei ole asutusta ja muille vesistöalueille kohdistuvan kuormituksen vaikutus laimenee laskuojien alapuolella, minkä vuoksi turvetuotannon kuormituksella

ei ole katsottu olevan vaikutusta rantakiinteistöjen vesistösidonnaiseen käyttöön.

Vaikutus kalatalouteen

Kuivatusvesien arvioidaan heikentävän jonkin verran purotaimenen ja ravun elinmahdollisuuksia Mustaluoman-Mustajoen yläosissa. Koska uutta tuotantokenttää ei valmistella ja koska tuotantoalat pienenevät edelleen, hanke ei hakijan arvion mukaan aiheuta muutosta huonompaan suuntaan.

Kalataloudellisia haittoja voi aiheutua Kyrönjoen vesistöön kuuluvis- sa Mustaluomassa ja Ilvesjoessa sekä Kuivasjärveen laskevissa Kärppäjärvässä, Ylinenjärvässä ja Vatajanjärvässä. Vesiensuojelun tehostamistoimenpiteillä kuten pintavalutuskentällä ym. voidaan vesistökuormitusta vähentää. Jäljelle jäävän haitan hakija on esittänyt estettäväksi vuosittaisella 500 euron suuruisella kalatalousmaksulla.

Vaikutus pohjaveteen ja sen käyttöön

Hakijan mukaan turvetuotantotoiminta ei ole vaikuttanut pohjavesialueiden vedenkorkeuteen tai veden laatuun. Tuotantotoiminta ei tulevaisuudessakaan vaaranna pohjavesialueita.

Pölyn ja melun vaikutukset

Näkyvää turvepölyä saattaa ajoittain esiintyä noin 500 m:n ja pienhiukkasia noin 1 000 m:n etäisyydelle saakka tuotantoalueesta. Tuulitietojen perusteella todennäköisin pölyn leviämissuunta on kesäaikaan tuotantoalueilta koilliseen. Pölyn leviämistä tuotantoalueilta vähentävät metsäiset suojavyöhykkeet tuotantoalueiden ympärillä. Hakijalle on valitettu turvepölyn kulkeutumisesta Mustajärveen. Myös lähimpien asutusten kohdalla turvepöly saattaa ajoittain aiheuttaa vähäistä viihtyvyyshaittaa. Tuotantoalojen supistumisen myötä haitta vähenee. Hankealueella on myös pyritty vähentämään pölyämistä Tuulen nopeuden ylittäessä 10 m/s tuotanto keskeytetään lisääntyneen tulipaloriskin vuoksi, mikä samalla vähentää maksimaalisten pölyhaittojen leviämistä. Vuosina 1998, 1999 ja 2002 aikana suoritetun tarkkailun perusteella turpeennostosta ei aiheutunut merkittäviä pölyhaittoja Mustajärven rannoilla sijaitsevalle loma-asutukselle.

Useimpien työvaiheiden aikana ympäristömelulle annetut ohjearvot eivät ylity tuotantokentän ulkopuolelle. Tuotantokentän kunnostustoimet voivat aiheuttaa ohjearvot ylittävää melua lähellä sijaitsevien kiinteistöjen kohdalla. Kunnostustöitä ei yleensä ole tarpeen tehdä joka vuosi. Hakijalle ei ole valitettu tuotannon melusta.

Ympäristöriskit

Alueelle on laadittu palosuojelusuunnitelma ja henkilöstöä on koulutettu hätätilanteiden varalta. Suunnitelmassa noudatetaan ISO 9002 –standardin mukaista laatujärjestelmää. Vapo Oy:llä on ISO 14001

standardin mukainen laatu järjestelmä. Toiminta vakuutetaan ympäristövahinkovakuutuslain mukaisesti.

TOIMINNAN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU

Käyttö- ja päästötarkkailut

Käyttö- ja päästötarkkailun osalta hakija on esittänyt tuotantoalueen liittämistä osaksi Vapo Oy Energia/Länsi-Suomen yksikön yhteistarkkailuohjelmaa. Hakija on liittänyt hakemukseensa esityksen käyttö- ja päästötarkkailuohjelmaksi ja on esittänyt sen vahvistamista lupapäätöksen yhteydessä.

Vaikutustarkkailu

Sompanevan ja Alkkian turvetuotantoalueiden vesistövaikutuksia on tutkittu velvoitetarkkailuna 1980-luvulta lähtien. Sompanevalla on suoritettu ympärivuotista kuormitustarkkailua vuodesta 1996 lähtien. Kalataloudellista velvoitetarkkailua tuotantoalueiden alapuolisessa vesistössä ei ole suoritettu.

Vapo Oy aloitti Sompanevan ja Alkkian turvetuotantoalueiden pölytarkkailun vuonna 1998 ja jatkoi sitä vuosina 1999 ja 2002.

Pöly- ja melutarkkailu ei hakijan käsityksen mukaan ole tarpeen.

LUPAHAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Ympäristölupavirasto on kuuluttamalla asiasta ympäristönsuojelulain 38 §:ssä säädetyllä tavalla 19.9. – 20.10.2003 Länsi-Suomen ympäristölupavirastossa sekä Parkanon kaupungissa ja Karvian kunnassa varannut asianosaisille tilaisuuden muistutusten ja muille kuin asianosaisille tilaisuuden mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta viimeistään 20.10.2003. Ympäristölupavirasto on 12.9.2003 päivätyllä kirjelmällään ympäristönsuojelulain 36 §:ssä säädetyllä tavalla pyytänyt asiassa Lounais-Suomen ympäristökeskuksen, Pirkanmaan ympäristökeskuksen, Varsinais-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskuksen, Hämeen työvoima- ja elinkeinokeskuksen, Karvian kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen, Parkanon kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen, Metsähallituksen, Parkanon kaupungin ja Karvian kunnan lausunnot. Lisäksi on pyydetty Länsi-Suomen ympäristökeskukselta, Pohjanmaan TE-keskukselta ja Jalasjärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta erikseen lausunnot.

LAUSUNNOT JA MUISTUTUKSET

1) Pirkanmaan ympäristökeskus on katsonut, että tuotantoalueiden alapuolisten vesien laadusta ja turvetuotannon vesistövaikutuksista on melko vähän tietoja ja on edellyttänyt, että puutteellista havaintopisteverkkoa on täydennettävä ja että vesinäytteet otetaan purkuvesistöjen virtavesipisteistä myös kesällä. Ympäristökeskus on esittänyt vesistökohteet, joita sen mukaan tulisi tarkkailla. Lisäksi

keskus on vaatinut kertaluonteisen pölyn leviämismalliselvityksen tekemistä. Mustajärven rannoilla tulee jatkaa pölykertymän mittausta standardoidulla laskeumamittausmenetelmällä, ja mittauksen tulee kestää koko aktiivisen tuotantokauden kesällä. Mustajärven pohja-alue on tutkittava etenkin matalilla alueilla pitkäaikaisen turvepölykertymän selvittämiseksi. Mustajärven laskupuro on todettu arvokkaaksi pienvesi-inventoinnissa lähinnä purotaimen- ja rapukantojen johdosta. Ympäristönsuojelun poikkeamista on pidettävä kirjaa ja luvan saajan on toimitettava keskukselle vuosiraportti valvonnasta, tuotantotoiminnasta ja tarkkailusta. Keskus on edellyttänyt, että hakijan esittämän täydennyksen mukaiset kuivatusvesien käsittelyn parannusehdotukset on määrättävä toteutettaviksi. Hakija on velvoitettava osallistumaan alapuolisten vesistöjen kunnostamiseen, jos se todetaan tarpeelliseksi selvitys- ja tarkkailuvelvoitteiden tuloksena.

2) Länsi-Suomen ympäristökeskuksen mukaan Mustaluoma kuuluu luonnontaloudellisesti ja kalataloudellisesti arvokkaisiin pienvesiin. Jalasjärven kunnan alueella on seuraavat I luokan pohjavesialueet: Koskue, Mustakangas ja Mujukangas. Karvian ja Parkanon alueella on Kihlakunnankangas, jonka vettä käyttää Jalasjärven kunta. Vaasan kaupunki ottaa Kyrönjoesta juomaveteen tarvittavan raakaveden. Ympäristökeskus on todennut, että perustason vesienpuhdistuksen lisäksi on edellytettävä pintavalutuksen käyttöä. Hakijan on täydennettävä hakemustaan vesiensuojelun tehostamissuunnitelmalla, jos pintavalutusta ei riittävässä määrin eikä kemikalointia tai vastaavan tehoista puhdistusmenetelmää voida ottaa käyttöön.

3) Hämeen työvoima- ja elinkeinokeskus on todennut Mustaluoman olevan kalataloudellisesti arvokas. Turvetuotanto vaikuttaa oletettavasti merkittävästi alueen veden laatuun ja todennäköisesti myös kalatalouteen. Keskuksen mukaan esitetty kalatalousmaksu on määrältään liian pieni ottaen huomioon vaikutusalueen laajuuden. Maksu voi olla esitetty 500 euroa vuodessa pelkästään Hämeen TE-keskuksen alueella. Keskuksen mukaan lupa voidaan myöntää, mikäli turvetuotannon vesistövaikutukset minimoidaan ja huomioidaan mahdolliset häiriötilanteet. Keskus on esittänyt kalataloudellista tarkkailua ja kalatalousmaksun määräämistä.

4) Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus on katsonut, että ympäristölupa voidaan myöntää edellyttäen, että vesiensuojelua tehostetaan virtaamansäädöllä kaikissa laskeutusaltaissa, ellei pintavalutus ole mahdollista. Keskus on edellyttänyt myös kalataloudellista tarkkailua ja yhteensä 1 000 euron vuosittaista kalatalousmaksua Mustaluomaan ja Ilvesjokeen laskevien Sompannevan ja Alkkian kuivatusvesien aiheuttamien kalataloudellisten haittojen vähentämiseen.

5) Jalasjärven kunnan tekninen lautakunta on esittänyt tarkkailua koskevia vaatimuksia. Lisäksi lautakunta on edellyttänyt, että Hanhinevalla vesienkäsittelyä tulee parantaa joko pintavalutuskentällä tai vastaavantasoisella menetelmällä. Hakemuksen mukaiset kartat eivät ole riittäviä mittauspisteiden sijainnin määrittelyyn.

6) Parkanon kaupunki on puoltanut ympäristöluvan myöntämistä lausunnosta edellyttäen, että seuraavat asiat huomioidaan:

- vesistöjen suojelemiseksi on turvetuotannossa suositeltavaa käyttää korkealaatuista tekniikkaa, jotta ravinteet ja kiintoaineet eivät pääsisi alapuolisiin vesistöihin
- polttonesteiden ja muiden kemikaalien varastointi on syytä suunnitella siten, että niiden mahdollisista vuotoista ei aiheudu vaaraa pohjavesille ja vesistöille
- turvepölynkulkeutumisesta aiheutuvia haittoja vesistöille ja lomiasunnoille ym. kiinteistöille voidaan vähentää esim. jättämällä niiden läheisyydessä olevat alueet pois tuotannosta tai alentamalla näillä alueilla tuulirajaa
- suojapuuston käyttämistä pöly- ja meluhaittojen ehkäisemiseksi suositellaan mahdollisuuksien mukaan
- yleisen ja yksityisen pohjaveden saanti ja laatu tulee turvata vesilain ja ympäristönsuojelulain edellyttämällä tavalla
- mikäli vesistöjen kunnostamishankkeita käynnistetään turvetuotannon vaikutusalueella lupapäätöksen voimassaoloaikana, voidaan harkita Vapo Oy:n osallistumista kokonaiskustannuksiin jollakin tavalla

7) Karvian kunta on puoltanut ympäristöluvan myöntämistä edellyttäen, että seuraavat asiat huomioidaan:

- vesistöjen suojelemiseksi on turvetuotannossa suositeltavaa käyttää korkealaatuista tekniikkaa, jotta ravinteet ja kiintoaineet eivät pääsisi alapuolisiin vesistöihin
- polttonesteiden ja muiden kemikaalien varastointi on syytä suunnitella siten, että niiden mahdollisista vuotoista ei aiheudu vaaraa pohjavesille ja vesistöille
- turvepölyn kulkeutumisesta aiheutuvia haittoja vesistöille ja lomiasunnoille ym. kiinteistöille voidaan vähentää esim. huomioimalla käytössä oleva tuuliraja ja vallitseva tuulen suunta
- suojapuuston käyttämistä pöly- ja meluhaittojen ehkäisemiseksi suositellaan mahdollisuuksien mukaan
- yleisen ja yksityisen pohjaveden saanti ja laatu tulee turvata vesilain ja ympäristönsuojelulain edellyttämällä tavalla

- mikäli vesistöjen kunnostamishankkeita käynnistetään turvetuotannon vaikutusalueella lupapäätöksen voimassaoloaikana, edellytetään Vapo Oy:n osallistumista kokonaiskustannuksiin sille kuuluvan osuuden mukaan

8) Parkanon kaupungin ympäristölautakunta on tehnyt esityksen luvan myöntämisen edellytyksistä.

Vesistöjen suojelemiseksi tulee käyttää parasta käyttökelpoista tekniikkaa kaikilla lupahakemuksessa olevilla turvetuotantoalueilla, jotta ravinteiden ja kiintoaineiden pääsy laskuojien kautta alapuolisiin vesistöihin mahdollisimman hyvin estetään.

Polttonesteiden ja muiden kemikaalien varastointia ei tule sallia alueilla, joilla näiden mahdollisista vuodoista voi aiheutua vaaraa yleisessä tai yksityisessä käytössä oleville pohjavesille ja vesistöille.

Ilman kautta tapahtuvaa turvepölyn kulkeutumista vesistöihin tai kiinteistöille tulee vähentää esim. jättämällä näiden läheisyydessä olevat tuotantoalueet pois tuotannosta, alentamalla turvetuotannon tuulirajaa nykyisestä Vapon ohjeiden mukaisesta (10 m/s) ainakin alle 500 metrin etäisyydellä vesistöistä ja kiinteistöistä olevilla kohteilla.

Pöly- ja meluhaittojen ehkäisyyn tulee käyttää suojapuustoa.

Turvetuotannon pöly- ja meluhaittojen sekä vesistökuormituksen aiheuttama virkistyskäyttöarvon aleneminen tulee korvata kiinteistönomistajille turvetuotannon vaikutusalueilla.

Turvetuotanto ei saa aiheuttaa haittaa tai vaaraa yleiselle tai yksityiselle pohjaveden saannille ja pohjaveden laadulle. Mahdollisesti aiheutuvat haitat ja vahingot yleiselle ja yksityiselle vedenhankinnalle tulee hakijan korvata täysimääräisesti.

Vapo Oy:lle tulee asettaa velvoite osallistua turvetuotannon vaikutusalueen vesistöjen kunnostushankkeiden kokonaiskustannuksiin ainakin 15 % osuudella, mikäli kunnostamishankkeita julkisoikeudellisten tai muiden tahojen toimesta käynnistetään lupapäätöksen voimassaoloaikana.

Ympäristölautakunta on katsonut, että lupaa toiminnan aloittamiselle laajennusalueella ei pidä antaa ennen kuin päätös on lainvoimainen.

9) Kankaanpään kansanterveystyön kuntayhtymä on esittänyt, että jätevedet tulee puhdistaa ja tuotantomenetelmien ja kaluston osalta noudattaa parasta käyttökelpoista tekniikkaa sekä huomioida puhdistusprosessissa myös turpeen turvegeologiset ominaisuudet. Ojia ja laskeuma-altaita ei saa kaivaa niin syviksi, että pohjavettä voi purkautua niiden kautta. Tukikohtaan sijoitetut polttoöljysäiliöt tulee sijoittaa katettuun suoja-altaaseen ja muutkin kemikaalit ja ongelmajätteet varastoida siten, ettei maaperään pääse päästöjä. Jätehuolto on hoidettava jätelainsäädännön mukaisesti.

10) AA ja BB (tila Suviranta, Mustajärven rannassa) ovat vastustaneet ympäristöluvan myöntämistä Mustajärveen keräytyvän turvepölyn ja tästä aiheutuvan järven rehevöitymisen vuoksi. Muistutuksessa on tarkemmin perusteltu Mustajärven tilan ja turvetuotannon yhteyttä.

11) CC on vastustanut ympäristöluvan myöntämistä turvetuotannolle ja perustellut kantaansa Mustajärveen kulkeutuvalla turvepölyllä.

12) DD on vastustanut ympäristöluvan myöntämistä turvetuotannolle ja perustellut kantaansa Mustajärveen kulkeutuvalla turvepölyllä.

13) EE (tila Saloranta) **ja 5 muuta allekirjoittanutta** ovat vastustaneet ympäristöluvan myöntämistä turvetuotannolle. Muistuttajien mukaan Ylinenjärven veden laatu on huonontunut turvetuotannon alettua. Muistuttajien mukaan Vapo Oy:n korvausvelvollisuus on ilmeinen; yhtiön on vähintään osallistuttava vesistöjen kunnostamishankkeisiin.

14) FF (Rannikko RN:o 18:11, Mustalammin kylä, Jalasjärvi) on vastustanut ympäristöluvan myöntämistä suurten pölyhaittojen ja vesistöjen saastumisen vuoksi.

15) GG ja HH (Mustajärven huvila-asukkaita) ovat toivoneet, että turpeen ottoaluetta ei laajennettaisi. Muistuttajien mukaan Mustajärven rehevöityminen johtuu turvetuotannosta aiheutuvasta pölystä.

16) II ja 7 muuta allekirjoittanutta ovat vaatineet, että ympäristöluvassa otetaan huomioon Mustajärvi, jonka tilasta muistuttajat ovat huolissaan. Myös Mustajärven vedenkorkeuteen tulee kiinnittää huomiota. Suurimmaksi haitaksi he ovat maininneet turvepölyn.

17) JJ ja 19 muuta allekirjoittanutta ovat vaatineet, että ympäristöluvassa otetaan huomioon Mustajärvi, jonka tilasta muistuttajat ovat huolissaan. Myös Mustajärven vedenkorkeuteen kohdistuviin vaikutuksiin tulee kiinnittää huomiota.

18) KK, (Peukaloinen RN:o 10:117, Mustajärvi) on todennut, että jyrksinturpeen tuotossa pölyhaitat ovat paljon suuremmat kuin palaturpeen tuotossa.

19) Mustajärven kalastuskunta on vastustanut ympäristöluvan myöntämistä. Mustajärven luonne karuna, kirkasvetisenä latvajärvenä on otettava huomioon ympäristöluvassa. Järvi on erityisen herkkä ympäristönmuutoksille ja ulkoiselle kuormitukselle. Järven tila on huonontunut usean vuoden ajan ja sen laskujoessa Mustaluomassa virtaama on vähentynyt. Mustajärvi sijaitsee tärkeällä pohjavesialueella, jonka vettä tulee hyödyntämään myös Jalasjärven kunta. Selvitys kuivatusvesien johtamisen vaikutuksista vedenvaihtumiseen, virtauksiin ja vedenpinnan tasoon puuttuvat. Turvetuotannon pölyhaitat on selvitettävä ja määrättävä virallinen tarkkailuohjelma. Jos

lupa myönnetään, haitat Mustajärven kalastolle ja rapukannalle on otettava huomioon ja korvattava. Mustajärven kalastuskunta on 11.10.2004 esittänyt täydennystä muistutukseensa.

20) Pohjois-Parkanon Kyläseura on vaatinut, että Vapo Oy veloitetaan osallistumaan vesistöjen kunnostusten selvitys- ja rahoitustyöhön noin 25 %:lla ja Mustajärvellä suuremmallakin osuudella.

21) LL ja MM (Mustajärven huvila-asukkaita) ovat vastustaneet ympäristöluvan myöntämistä. Muistuttajat ovat kertoneet Mustajärvelle aiheutuvasta pölyhaitasta ja sen laskujoen Mustaluoman virtauksen huonontumisesta. Lisäksi he ovat todenneet Hanhinevan olevan runsas lintualue, josta kotka on kadonnut turvetuotannon myötä.

MM on täydentänyt muistutustaan ja vaatinut puolueettomasti selvittäväksi Mustajärveen jo tulleen turpeen määrä ja vesitilanne. Hän on pyytänyt ympäristölupavirastoa suorittamaan paikalla tarkastuksen.

22) NN (Mustajärven eteläosan loma-asukas) on vastustanut ympäristöluvan myöntämistä, mikäli haittoja ei saada poistettua. Muistuttaja on kertonut Mustajärvelle aiheutuvasta pölyhaitasta ja ilmaissut huolensa turvetuotannon vaikutuksesta järven vedenkorkeuteen. Jo aiheutuneista ja aiheutuvista haitoista Mustajärvelle (kalastolle, vedenlaadulle, pohjaan jatkuvasti tulevaan turpeenmäärään) tulee Vapo Oy:n kunnostaa kustannuksellaan tai korvata aiheuttamansa vahingot. Kunnostuksen jälkeen Vapo Oy:n on osallistuttava mahdolliseen kunnostusohjelmaan niin kauan kuin turpeennosto jatkuu.

23) OO (Mustajärven loma-asukas) ja **15 muuta allekirjoittanutta** ovat vastustaneet ympäristöluvan myöntämistä. Muistuttajien mukaan Mustajärven veden laatu on huonontunut turvetuotannon alettua, ja heidän mielestään syynä siihen on turvetuotannosta aiheutuva pöly.

24) PP (Mansikkaviita RN:o 8:41, Kuivasjärvi, Parkano) on ilmaissut huolestuneisuutensa Ylinenjärvestä ja on vaatinut, että Vapo Oy korvaa tai korjaa aiheuttamansa vahingot. Mikäli toimenpiteet osoittautuvat päteviksi ja järven tila ennallistetaan 1970-luvun lopun tasolle, voidaan laajennusalueelle myöntää lupa.

25) QQ:n perikunta (Niemi RN:o 10:107, Kuivasjärvi, Parkano) on vastustanut ympäristöluvan myöntämistä. Muistuttajan mukaan turvetuotanto on jo selvästi huonontanut Mustajärven veden laatua ja veden virtaus Mustaluomassa on huonontunut. Turvetuotannon pölyhaitat on selvitettävä ja edellytettävä pölyn tarkkailuohjelma. Jos lupa myönnetään, haitat Mustajärven kalastolle ja rapukannalle on otettava huomioon ja korvattava.

26) Lamminkylän ja Santaskylän kalastuskunta, Alahonkajoen kalastuskunta sekä Kyynärjärven ja Vuorenmaan osakaskunta ovat edellyttäneet, että ympäristölupavirasto antaa päätöksessään

tiukat lupamääräykset turvetuotannolle. Muistuttajat ovat vaatineet, että kaikille turvetuotantoalueilla on oltava vähintään 2 ha:n laajuiset pintasuodatusaltaat ja hienojakoisemman lietteen pysäyttämiseksi virtausojiin laitetaan suodattimet, jotka osakaskuntien vastuuhenkilöt voivat käydä toteamassa. Vapo Oy:n tulee osallistua Karvianjoen vesistön kalojen ja rapujen istutuksiin rahallisesti tai istuttaa niitä itse vuosittain. Tuotantolupa tulee myöntää vain viideksi vuodeksi kerrallaan.

SUUNNITELMAN TÄYDENNYS JA HAKIJAN VASTINE

Ympäristölupavirasto on 14.4.2004 kehottanut hakijaa toimittamaan ympäristökeskusten edellyttämän kuivatusvesien käsittelyn tehostamista koskevan suunnitelman sekä varannut hakijalle tilaisuuden vastineen antamiseen lausuntojen ja muistutusten johdosta.

Täydennys

Hakija on 11.6.2004 ilmoittanut, että vuoden 2004 alussa hakijan hallitsemaa aluetta oli Sompanevalta 483,6 ha, josta tuotantokelpoista ja tuotantokunnossa oli 317,ha. Hakemuksen vireillepanon jälkeen Sompanevalta on jäänyt pois tuotannosta 14,9 ha. Samalla hakija on esittänyt seuraavat kannanotot kuivatusvesien käsittelyn tehostamisesta:

Sompanevan lohko 12

Lohkon tuotannosta poistuneille alueille ei niiden korkeussijainnin ja kivisyyden vuoksi voi johtaa kuivatusvesiä luontaisella valunnalla. Tarkkailutulosten perusteella Yli-Kujalan menetelmällä on parannettu valumavesien laatua varsinkin kiintoaineen osalta.

Hanhinevan lohkot 15 ja 16

Hakija on käynyt neuvotteluja Hanhinevan länsipuolisen suoalueen hankkimisesta maanvaihdon kautta pintavalutuskentäksi. Mikäli tämä toteutuu, alueelle rakennetaan noin 8,0 ha:n suuruinen pintavalutuskenttä, jolle johdetaan pumppaamon avulla kaikki laskuojan 7 vedet ympärivuotisesti. Suunniteltu pintavalutuskenttä on metsäkasvatukseen ojitettua suoaluetta.

Vastine

Hakija on viitannut **Länsi-Suomen ympäristökeskuksen** lausunnon osalta täydennyksessä esittämänsä vesiensuojelun tehostamissuunnitelmaan. Kuivatusvesien tehokkaampi puhdistus turvaa Mustaluoman kalataloudellisen ja luonnonsuojelullisen arvon. Hakijan käsityksen mukaan ympäristökeskus on pitänyt pohjavesienkin kannalta riittävänä vesiensuojelun tehostamista alueilla, joille on suunniteltu perustaso ja virtaaman säätö.

Pirkanmaan ympäristökeskuksen tarkkailua koskevien vaatimusten osalta hakija on todennut, että veden laatuun kohdistuvien vaikutusten tarkkailun täydentämisestä sovitaan ympäristökeskusten kanssa. Hakija on valmis selvittämään pölyn leviämistä kertaluonteisesti.

sella leviämismalliselvityksellä ympäristöluvassa määrättyä ajankohtana. Laskeumamittausta jatketaan ympäristökeskuksen edellyttämällä tavalla. Hakija on pitänyt väitteitä turvepölyn aiheuttamista liettymistä Mustajärvessä liioiteltuina. Suurin osa turvepölystä laskeutuu nopeasti tuotantokentälle. Turvetuotannolla ei voi olla Mustajärven pohjalle merkittävää liettävää vaikutusta, minkä vuoksi hakija on pitänyt tarpeettomana järven pohjan laatuselvityksiä. Hakija selvittää pölyn leviämisen kertaluonteisella leviämismalliselvityksellä luvassa määrättyä ajankohtana. Pölyn leviämismalliselvityksen ja laskeumatarkkailun avulla järveen kulkeutuvaa turvepölymäärää voidaan arvioida riittävän tarkasti ja selvittää, aiheutuuko pölystä korvattavaa viihtyvyyshaittaa. Hakija on hyväksynyt ympäristökeskuksen vaatimukset raportoinnista ja tarkepiirustuksista sekä vuosiraportista. Vesiensuojelun tehostamisen osalta hakija on viitannut toimittamaansa täydennykseen.

Hakijalla ei ole huomautettavaa **Hämeen työvoima- ja elinkeinokeskuksen** tarkkailua koskevaan vaatimukseen. Hakija on paljoksunut esitetyn kalatalousmaksun määrää ja on todennut, että esitetyt vesiensuojelun tehostamistoimet ovat lieventäneet hakemuksessa arvioitua kalataloudellista haittaa.

Hakija on paljoksunut **Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskuksen** vaatiman kalatalousmaksun suuruutta, koska korvattava kalataloudellinen haitta Mustaluomassa ja Ilvesjoessa on vesiensuojelun tehostumisen vuoksi lievempi kuin ennen tehostamista tehdyssä haitta-arviossa.

Jalasjärven kunnan teknisen osaston vaatimukset ja **Parkanon kaupungin ympäristölautakunnan** vaatimukset vesiensuojelutasosta tulevat riittävästi huomioiduiksi hakemuksessa ja sen täydennyksissä. Parkanon kaupungin ympäristölautakunnan lausunnon osalta muutoin hakija on todennut, että polttoaineiden ym. varastoinnissa riittävät tavanomaiset lupamääräykset ja että pölyn osalta tehdään Pirkanmaan ympäristökeskuksen vaatima selvitys. Tähänastiset tiedot pölyvaikutuksista eivät voi olla perusteina ympäristölautakunnan vaatimille rajoitteille. Suojavyöhykkeisiin liittyen hakija on ilmoittanut pidättäytyvänsä hakkaamasta välittömästi tuotantokenttien ulkopuolella olevaa puustoa paljaaksi. Tavanomaisen talousmetsän hakkaamisen harventamalla tulee olla sallittua. Puustoa on tarkoitus olla vähintään 100 m:n leveydellä siellä, missä se omistusolojen ja olemassa olevan puuston mukaan on mahdollista perustaa. Pöly- ja meluvaikutukseen perustuva korvausvaatimus ei hakijan mukaan kuulu lautakunnan puhevaltaan eikä kuulu ympäristölupa-asian yhteydessä ratkaistaviin asioihin. Hakijan mukaan terveys- ja pohjavesihaittaa ei aiheudu. Purkuvesistössä ei ole käynnistetty kunnostamishankkeita, joihin hakija pitäisi velvoittaa osallistumaan.

Kankaanpään kansanterveystyön kuntayhtymän sekä **Karvian kunnan ja Parkanon kaupungin** lausunnoista hakija on viitannut muualla samoista asioista lausuttuun.

Yksityisissä muistutuksissa esitetyistä asioista hakija on todennut, että tuotantoalueen kuivatusvesiä ei missään kohdassa johdeta Mustajärveen. Mustajärven rantoja kuormittaa vapaa-ajan asutus. Tutkimustulosten mukaan Mustajärven vesi on ollut kirkasta, happipitoista, vähäravinteista ja happamuudeltaan sopivaa esim. lohikaloille ja ravuille. Yleisen käyttökelpoisuusluokituksen mukaan veden laatu on ollut erinomaista. Hakija ei ymmärrä muistutuksissa esitetyjä väitteitä veden dramaattisesta ja nopeasta rehevöitymisestä sekä kalakannoissa tapahtuneesta muutoksesta. Pölyvaikutusten osalta hakija on todennut teettävänsä selvityksen. Luvan epäämistä koskevat vaatimukset on hylättävä aiheettomina. Alueen jälkihoidosta annetaan määräykset, eivätkä ennallistamista koskevat vaatimukset ole aiheellisia. Kysymyksessä on olemassa oleva tuotantotoiminta ja vastaisuudessa tuotantoalat pienenevät, vesiensuojelua tehostetaan ja alueen kuormitus vähenee.

Mustajärven kalastuskunnan muistutuksesta hakija on todennut lisäksi, että tarkkailut, joihin ei voi sisältyä Mustajärven kalataloudellinen tarkkailu, suoritetaan valvontaviranomaisen hyväksymällä tavalla. Tuotanto ei ole vaikuttanut eikä vaikuta Mustajärven ja Mustaluoman hydrologiaan. Pölyn osalta tehdään selvitys. Mustajärveen ei ole voinut kulkeutua pölyä kala- ja raputaloudellista haittaa aiheuttavassa määrässä. Tuotanto ei ole voinut aiheuttaa muistutuksessa mainittuja vaikutuksia Helvetinlammessa, joka sijaitsee lähimmillään 500 m:n etäisyydellä tuotantoalueista. Lampi saa vetensä ainoastaan pohjavedestä.

Lamminkylän ja Santaskylän kalastuskunnan, Alahonkajoen kalastuskunnan sekä Kyynärjärven ja Vuorenmaan osakuskunnan muistutuksen osalta hakija on todennut, että muistuttajien hallinnassa olevat alueet eivät sijaitse tuotantoalueiden vaikutusalueella.

TARKASTUS

Ympäristölupavirasto on 25.8.2004 suorittanut paikalla tarkastuksen, josta laadittu muistio on liitetty asiakirjoihin.

Hakijaa oli tarkastuksella pyydetty toimittamaan ympäristölupavirastolle tarkastuksella tarpeellisiksi katsotut vesienkäsittelyn tehostussuunnitelmat viimeistään 15.10.2004.

TÄYDENNYS JA SUUNNITELMAN MUUTOS

Hakija on 15.10.2004 ympäristölupavirastolle toimittamassaan täydennyksessä esittänyt suunnitelman muutoksen Sompanevan laskuojan 4 kuivatusvesien käsittelyn tehostamiseksi siten, että laskuojan pohjoispuolella olevalle lähes ojittamattomalle matalaturpeiselle suoalueelle rakennetaan 4,0 ha:n suuruinen pintavalutuskenttä, jolle ohjataan laskuojan 4 vedet ympärivuotisesti. Kentän alapäähän kaivetaan kokooja, josta vedet johdetaan laskuojaan 4 ja sitä pitkin Kärppjärveen. Kentän koko on 5,8 % sen valuma-alueesta. Alue on Metsähallituksen omistuksessa ja sen haltuun saamiseksi ollaan käynnistämässä neuvottelut.

Sompanevan laskuojan 9 (Veteläsuo) kuivatusvesien käsittelyä tehostetaan siten, että tuotantoalueen eteläosassa olevalle tuotannosta poistuneelle osittain kasvittuneelle hakijan omistamalle alueelle rakennetaan 3,9 ha:n suuruinen kosteikko/kasvillisuusalue. Kentälle ohjataan pumppaamalla laskuojan 9 vedet ympärivuotisesti. Kentältä vedet ohjataan laskeutusaltaan 4.1 kautta laskuojaan 9 ja edelleen Kärppäluomaan. Kentän koko on 5,6 % sen valuma-alueesta.

Sompanevan laskuojan 7 (Hanhineva) kuivatusvesien käsittelyä ei ole sellaisenaan mahdollista tehostaa hakijan 11.6.2004 vastineessaan esittämällä ympärivuotisesti käytössä olevan pumppaamon ja 8,0 ha:n suuruisen pintavalutuskentän avulla, koska maanostoneuvotteluissa ei ole edistytty. Hakija on esittänyt kuivatusvesien käsittelyn tehostamista siten, että laskuojan 7 vedet pumpataan ympärivuotisesti noin 1 km:n pituista purkuputkea pitkin Hanhinevan pohjoispuolella olevalle luonnontilaiselle suoalueelle rakennettavalle 8,0 ha:n suuruiselle pintavalutuskentälle. Kentän koko on 4,0 % sen valuma-alueesta. Alue on Metsähallituksen omistuksessa ja sen halltuun saamiseksi ollaan käynnistämässä neuvottelut.

MERKINTÄ

Ympäristölupavirasto on tänään antamallaan päätöksellä nro 111/2004/4 (dnro LSY-2002-Y-381) myöntänyt Vapo Oy:lle ympäristöluvan Alkkian 479,0 ha:n turvetuotantoalueen ja sen 6,1 ha:n suuruiselle laajennusalueen turvetuotantoon Parkanon kaupungin ja Karvian kunnan alueella.

YMPÄRISTÖLUPAVIRASTON RATKAISU

Ympäristölupavirasto myöntää Vapo Oy:lle luvan Sompanevan jo toiminnassa olevan turvetuotantoalueen toimintaan Parkanon kaupungin alueella hakemukseen liitetyn suunnitelman ja sen täydennysten mukaisesti siten rajoitettuna kuin lupamääräyksistä käy ilmi.

Luvan saajan on noudatettava ympäristönsuojelulain säännöksiä ja tässä päätöksessä annettuja lupamääräyksiä.

Lupamääräykset

Tuotanto

1) Turvetta saadaan ottaa suunnitelman mukaiselta enintään noin 317 ha:n alueelta.

Tuotantoa on harjoitettava siten, että päästöt vesistöön ja muuhun ympäristöön ovat mahdollisimman pienet.

Vesienkäsittely

2) Kaikki turvetuotantoalueelta tulevat kuivatusvedet on johdettava sarkaojarakenteiden, virtausta säätevien patojen ja laskeutusaltaiden kautta sekä käsiteltävä seuraavilla tehostetuilla menetelmillä:

- Sompanevan lohkon 12 (laskuoja 4) kuivatusvedet on johdettava hakijan 15.10.2004 toimittamassa täydennyksessä ja sen liitteessä 1.1 esitetyn mukaisesti pumppaamalla 4,0 ha:n suuruiselle pintavalutus kentälle ympärivuotisesti.

- Hanhinevan lohkojen 15 ja 16 sekä Sompanevan lohkon 14 (laskuoja 7) kuivatusvedet on johdettava edellä mainitussa täydennyksessä ja sen liitteessä 3.1 esitetyn mukaisesti pumppaamalla 8,0 ha:n suuruiselle pintavalutus kentälle ympärivuotisesti.

- Veteläsuon lohkon 17 (laskuoja 9) kuivatusvedet on johdettava edellä mainitussa täydennyksessä ja sen liitteessä 3.1 esitetyn mukaisesti pumppaamalla 3,9 ha:n suuruiselle kosteikko/kasvillisuusallasalueelle ympärivuotisesti.

- Sompanevan lohkoilla 12 (laskuoja 5) on käytettävä suunnitelman mukaista J. Ylikujalan menetelmää.

- Sompanevan lohkon 13 (laskuoja 6) kuivatusvedet on johdettava pintavalutus kentälle.

Kaikkien sarkaojien päissä on oltava lietesyvännys, lietteenpidätin ja päisteputket, joiden päät on varustettu virtausta säätelevillä sihdeillä. Kokoojaojiin on rakennettava virtausta säätelevät padot. Laskeutusaltaat on rakennettava riittävän suuriksi tuotantolohkojen mukaan mitoitettuina ja niiden poistopäihin on rakennettava vedenkorkeutta säätelevät sihdeillä varustetut putkipadot.

Käytettävien pumppujen teho on mitoitettava niin, ettei pintavalutus kentälle synny tulvatilanteita. Oikovirtaukset kentällä on estettävä.

Laskeutusaltaiden vieressä on oltava läjitysalueet altaista ja ojustotta poistettavaa lietettä varten siten, ettei liete pääse niistä vesistöön.

Tuotantoalueiden ulkopuoliset valumavedet on johdettava mahdollisimman tarkkaan eristysojissa tuotantoalueiden ja laskeutusaltaiden ohitse.

Vesienkäsittelyrakenteisiin saa Pirkanmaan ja Länsi-Suomen ympäristökeskusten hyväksymällä tavalla tehdä sellaisia muutoksia, jotka eivät vähennä niiden tehoa.

3) Pintavalutus kentät ja muut vesienkäsittelyrakenteet on toteutettava ja otettava käyttöön mahdollisimman pian ja viimeistään 1.5.2006.

4) Luvan saajan on pidettävä pintavalutus kentät, virtausta säätelevät padot, laskeutusaltaat ja muut vesienkäsittelyrakenteet sekä ojustot jatkuvasti toimintakunnossa ja niiden toimivuus on tarkistettava säännöllisesti. Tuotannon päättymisen jälkeenkin rakenteet on säilytettävä ja niitä on hoidettava Pirkanmaan ja Länsi-Suomen ympäristökeskusten tarpeelliseksi katsoman ajan.

5) Laskeutusaltaat, sarkaojat lietesivennyksineen sekä reuna- ja kokoojaojat on puhdistettava ainakin kerran vuodessa tuotantoajan päätyttyä ja aina muulloinkin tarpeen vaatiessa. Poistettava liete saadaan läjittää alueelle.

Altaiden ja ojaston puhdistustyöt on tehtävä siten, ettei niistä aiheudu vältettävissä olevia päästöjä vesiin. Töiden ajankohta on ilmoitettava etukäteen Parkanon kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Pohjavesi

6) Tuotantoalueen kuivatus ja vesienkäsittelyrakenteiden kunnossapito on järjestettävä niin, ettei siitä aiheudu pohjaveden pinnan haitallista alenemista tai purkaantumista tuotantoalueen ulkopuolella.

Päästöt ilmaan ja melu

7) Tuotanto ja turpeen varastointi on tehtävä ja ajoitettava siten, että tuotantoalueelta leviää mahdollisimman vähän turvepölyä ympäristöön. Koneiden ja laitteiden on oltava mahdollisimman vähän turvepölyä aiheuttavia.

Turvetuotanto on kielletty lohkon 16 etelä-lounaisosassa alle 300 metrin etäisyydellä tuotantoalueen lounaislaidasta, kun tuulee pohjoisen ja idän väliseltä sektorilta ja tuulen nopeus on yli 1 m/s.

Lohkon 16 lounaisosassa on oltava asianmukainen tuulen suunnan ja nopeuden osoittava kiinteästi asennettu mittari.

Turveaumoja ei saa sijoittaa 400 metriä lähemmäs asuinrakennuksia.

Kuljetuksiin käytettävät ajoneuvot on kuormattava tieliikennelain 87 §:ssä edellytetyllä tavalla siten, ettei kuorma pölyä häiritsevästi.

8) Alueen turvetuotanto on järjestettävä siten, ettei siitä aiheudu kohutuotonta melua. Melutaso ei saa ylittää asuinrakennusten pihapiirissä 55 dB (L_{Aeq}) klo 7-22 eikä 50 dB (L_{Aeq}) klo 22-7. Loma-asuntojen pihapiirissä melutaso ei saa ylittää 45 dB (L_{Aeq}) klo 7-22 eikä 40 dB (L_{Aeq}) klo 22-7.

Varastointi ja jätteet

9) Tuotantoa on harjoitettava siten, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän. Tuotantoalueelle tai sen ympäristöön ei saa jättää tai päästää jätelain vastaisesti jätettä, kuten aumojen peittomuoveja, jätteöljyä ja koneiden käytöstä poistettuja osia tai laitteita. Kumi-, metalli- ja muovijätteet on mahdollisuuksien mukaan toimitettava hyötykäyttöön. Ongelmajätteet on toimitettava paikkaan, jolla on oikeus ottaa vastaan ongelmajätettä.

Luvan saajan on järjestettävä jätteiden varastointi ja kuljetus voimassa olevien jätteenkäsittelymääräysten mukaisesti.

10) Poltto- ja voiteluaineet sekä jäteöljy on säilytettävä katetussa tilassa, jossa on reunallinen suojarakenne. Suojarakenteesta on säännöllisesti poistettava sadevedet.

Häiriö- ja muut poikkeukselliset tilanteet

11) Häiriötilanteista ja niiden aikaisista poikkeuksellisista vesien johtamisjärjestelyistä on välittömästi ilmoitettava Pirkanmaan ja Länsi-Suomen ympäristökeskuksille sekä Parkanon kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

12) Tuotantoalueen yhteyteen on rakennettava riittävä määrä sammutusvesialtaita. Lisäksi aluetta varten on oltava ns. ehtymätön vesilähde, josta saadaan sammutusvettä kaikissa olosuhteissa tuotantokauden aikana.

Tarkkailut

13) Luvan saajan on suoritettava toiminnan käyttö- ja päästötarkkailua tämän päätöksen liitteenä olevan ohjelman mukaisesti.

Tarkkailuohjelmaa voidaan tarkentaa Pirkanmaan ja Länsi-Suomen ympäristökeskusten hyväksymällä tavalla edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tulosten luotettavuutta tai tarkkailun kattavuutta.

Käyttö- ja päästötarkkailun tulokset on toimitettava vuosittain helmikuun loppuun mennessä Pirkanmaan ja Länsi-Suomen ympäristökeskuksille sekä Parkanon kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

14) Luvan saajan on tarkkailtava toiminnan vaikutusta alapuolisessa vesistössä Pirkanmaan ja Länsi-Suomen ympäristökeskusten hyväksymällä tavalla sekä kalataloudellisia vaikutuksia Hämeen ja Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskusten hyväksymällä tavalla.

Luvan saajan on mitattava Pirkanmaan ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla tuotannosta aiheutuvan pölyn määrää ja melutasoa tuotantoalueesta alle 500 metrin etäisyydellä sijaitsevia asuinrakennuksia edustavissa kohdissa kahtena tuotantokautena kolmen vuoden kuluessa lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulemisen jälkeen.

Ehdotukset vaikutustarkkailuohjelmiksi on toimitettava asianomaisille viranomaisille kolmen kuukauden kuluessa lupapäätöksen tultua lainvoimaiseksi.

Tarkkailutuloksista on laadittava yhteenveto, joka on toimitettava seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä Pirkanmaan ja Länsi-Suomen ympäristökeskuksille, Hämeen ja Pohjanmaan työ-

voima- ja elinkeinokeskuksille sekä Parkanon kaupungin ja Karvian kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille ja esitettävä vaadittaessa niille, joiden etua tai oikeutta asia saattaa koskea.

15) Luvan saajan on 30.9.2005 mennessä laadittava turvepölyn leviämismalliselvitys Pirkanmaan ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla. Selvitys on toimitettava Pirkanmaan, Länsi-Suomen ja Lounais-Suomen ympäristökeskuksille sekä Parkanon kaupungin, Karvian ja Jalasjärven kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille.

Kunnossapitovelvoitteet

16) Luvan saajan on osallistuttava laskuojien kunnossapitoon siltä osin kuin kunnostustarve johtuu kuivatusvesien johtamisesta.

Haittojen vähentäminen ja ehkäiseminen

17) Luvan saajan on maksettava vuosittain tammikuun aikana 1 400 euroa kalatalousmaksua Hämeen työvoima- ja elinkeinokeskukselle ja 800 euroa Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskukselle käytettäväksi kuivatusvesien vaikutusalueen kala- ja rapukannoille sekä kalastukselle aiheutuvan haitan estämiseen. Ensimmäinen maksu on suoritettava vuodelta 2005 tammikuun aikana tai kuukauden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

18) Luvan saajan on osallistuttava tuotantoalueiden alapuolisten vesistöjen mahdollisesta kunnostuksesta aiheutuviin niihin kustannuksiin, jotka aiheutuvat tässä päätöksessä tarkoitetun turvetuotannon haitallisten vaikutusten poistamisesta. Velvoite koskee vain sellaisia kunnostushankkeita, joita koskevan suunnitelman alueellinen ympäristökeskus on hyväksynyt ja joissa turvetuotannon haitalliset vaikutukset ovat selvästi osoitettavissa. Mikäli asiasta ei päästä yksimielisyyteen, voidaan asia saattaa ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

Muut haittoja ehkäisevät toimet

19) Luvan saajalla tulee olla valmiudet tuotantoalueella tapahtuvien konevaurioiden tai onnettomuuksien aiheuttamien ympäristövahinkojen torjuntaan.

Korvaukset

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu korvattavaa vahinkoa.

Vahingonkärsijällä on oikeus hakea korvausta vesistön pilaantumisesta aiheutuvista korvattavista vahingoista, joita ei nyt ole ennakoitu aiheutuvan. Korvausta haetaan ympäristönsuojelulain 72 §:ssä säädettyssä järjestyksessä.

RATKAISUN PERUSTELUT

Luvan myöntämisen edellytykset

Sompanevan turvetuotantotoiminta on aloitettu jo vuonna 1976, joten kyseessä on vanhan tuotantoalueen toiminnan jatkaminen. Tässä lupapäätöksessä annetut lupamääräykset edellyttävät ympäristönsuojelun tehostamista parhaan käyttökelpoisen tekniikan tasolle. Ympäristölupavirasto katsoo, että edellä kerrotun perusteella ja kun otetaan huomioon Sompanevan suon ja sen ympäristön tila ja käyttö, turvetuotannosta tämän lupapäätöksen mukaisesti toteutettuna ei aiheudu luvan myöntämisen esteenä olevaa terveysthaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, kiellettyä maan tai pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista tai vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä kohtuutonta rasitusta naapurituloilla.

Lupamääräysten perustelut

Vesistöön joutuvien päästöjen rajoittamiseksi määrätään käytettäväksi tässä tapauksessa parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja käytäntöä, minkä vuoksi on tarpeen määräykset 1), 2), 3), 4) ja 5). Pölypäästöjen ja pölyhaittojen vähentämiseksi on toimenpidevelvoitteita lupamääräyksessä 7) ja melun osalta lupamääräys 8). Määräykset 9) ja 10) ovat tarpeen jätteiden vähentämiseksi sekä roskaantumisen ja öljyvahinkojen estämiseksi.

Määräykset 11), 13), 14) ja 15) ovat tarpeen toiminnan ympäristövaikutusten tarkkailemiseksi tai valvonnallisista syistä. Päästötarkkailun ohjelmaa on täydennetty siten, että vedenkäsittelyrakenteiden teho ja päästöt vesiin voidaan todeta vedenkäsittelyrakenteiden valmistuttua ja ennen luvan tarkistusta. Tuotantoalueen lähistöllä on asutusta, minkä vuoksi pöly- ja meluvaikutusten tarkkailu on tarpeen.

Tulipalovaaraan ja onnettomuusriskeihin varautumista koskevat vaatimukset sisältyvät lupamääräyksiin 12) ja 19). Lupamääräys 16) on tarpeen laskuojien kunnon turvaamiseksi ja lupamääräys 17) on tarpeen kalataloudelle aiheutuvien haittojen estämiseksi ja lupamääräys 18) aiheutuvien vahinkojen poistamiseksi.

VASTAUS LAUSUNTOIHIN JA MUISTUTUKSIIN

Ympäristölupavirasto hylkää luvan epäämistä koskevat vaatimukset edellä luparatkaisun perusteluosassa mainituilla perusteilla.

Ympäristölupavirasto toteaa, että Mustajärveen ei johdeta Sompanevan turvetuotantoalueen kuivatusvesiä. Järveen voi ajoittain kulkeutua pölyä, jonka määrä kuitenkin on pieni. Nykyisessä tilanteessa pölyn määrä ei sanottavasti vaikuta Mustajärven tilaan. Ympäristölupavirasto ottaa vesiensuojelurakenteita ja niiden tehostamista koskevat vaatimukset huomioon lupamääräyksestä 2) sekä vaatimukset pölyhaittojen rajoittamisesta ja pölyn leviämistä koskevan selvityksen tekemisestä lupamääräyksistä 7) ja 15) ilmenevällä tavalla sekä toteaa, että pölyn vaikutuksia voidaan tarvittaessa arvioida myöhemmin uudelleen. Ympäristölupavirasto ottaa vaatimukset meluhaittojen rajoittamisesta huomioon lupamääräyksessä 8).

Ympäristölupavirasto ottaa esitetyt tarkkailuvaatimukset huomioon lupamääräyksistä 13 ja 14) ilmenevällä tavalla. Ympäristölupavirasto ottaa Hämeen ja Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskusten 3) ja 4) kalatalousmaksua koskevat vaatimukset huomioon lupamääräyksestä 17) ilmenevällä tavalla. Tuotantoalueelta johdettavista kuivatusvesistä aiheutuu haittaa purkuvesistöjen kalastolle ja kalastukselle. Ympäristölupavirasto katsoo tarkoituksenmukaiseksi määrätä kalatalousveloitteen sijasta kalatalousmaksu.

Ympäristölupavirasto ottaa huomioon vaatimukset luvan saajan velvoittamisesta osallistumaan turvetuotantoalueen alapuolisten vesistöjen mahdolliseen kunnostamiseen lupamääräyksestä 18) ilmenevällä tavalla.

LUVAN VOIMASSAOLO JA LUPAMÄÄRÄYSTEN TARKISTAMINEN

Päätöksen voimassaolo

Tämä lupa on voimassa toistaiseksi.

Tarvittaessa ympäristölupavirasto voi ympäristönsuojelulain 58 ja 59 §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä muuttaa lupaa tai valvontaviranomaisen aloitteesta peruuttaa luvan.

Lupamääräysten tarkistaminen

Luvan saajan on viimeistään 30.11.2013 jätettävä ympäristölupavirastolle hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi. Mikäli hakemusta ei tehdä määräajassa, ympäristölupavirasto voi määrätä luvan raukeamaan.

Hakemukseen on liitettävä selvitys tuotannon aiheuttamasta melusta ja pölystä, vesienkäsittelyn tehokkuudesta, vesiin joutuvien päästö-

jen määrästä sekä kuivatusvesien johtamisen vaikutuksista purkuvesistöön, sen kalastoon ja käyttöön. Lisäksi on toimitettava arvio mahdollisesti aiheutuneista ennalta arvaamattomista vahingoista ja haitoista. Hakemukseen on myös liitettävä selvitys tuotannosta poistuneiden alueiden tilasta sekä ehdotus ja kustannusarvio toimenpiteistä turvetuotannon ympäristönsuojelun tehostamiseksi sekä vahinkojen ja haittojen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi.

Toiminnan lopettaminen

Luvan saajan on esitettävä viimeistään vuotta ennen turvetuotannon lopettamista Pirkanmaan ympäristökeskukselle suunnitelma alueen kunnostamisesta, ympäristönsuojelutoimista ja tarkkailusta turpeen noston loputtua.

Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen

Jos asetuksella annetaan tämän luvan määräyksiä ankarampia tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on ympäristönsuojelulain 56 §:n mukaisesti noudatettava asetusta.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Olemassa olevaa toimintaa saadaan jatkaa ennen tämän päätöksen lainvoimaiseksi tuleamista.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Ympäristönsuojelulain 6, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 52, 55, 56, 67 ja 100 §
Jätelain 4 ja 6 §
Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992)

KÄSITTELYMAKSU 4 590 euroa

Perustelut

Asian käsittelyn vaatima työmäärä on ollut ympäristöministeriön asetuksessa ympäristölupaviraston maksullisista suoritteista olevassa taulukossa mainittua työmäärää suurempi, minkä vuoksi maksu peritään 35 % korkeampana.

Sovellettu oikeusohje

Ympäristöministeriön asetus ympäristölupaviraston maksullisista suoritteista (1416/2001)

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Valitusaika päättyy 20.1.2005

Valitusosoitus on liitteenä.

Anne Valjakka

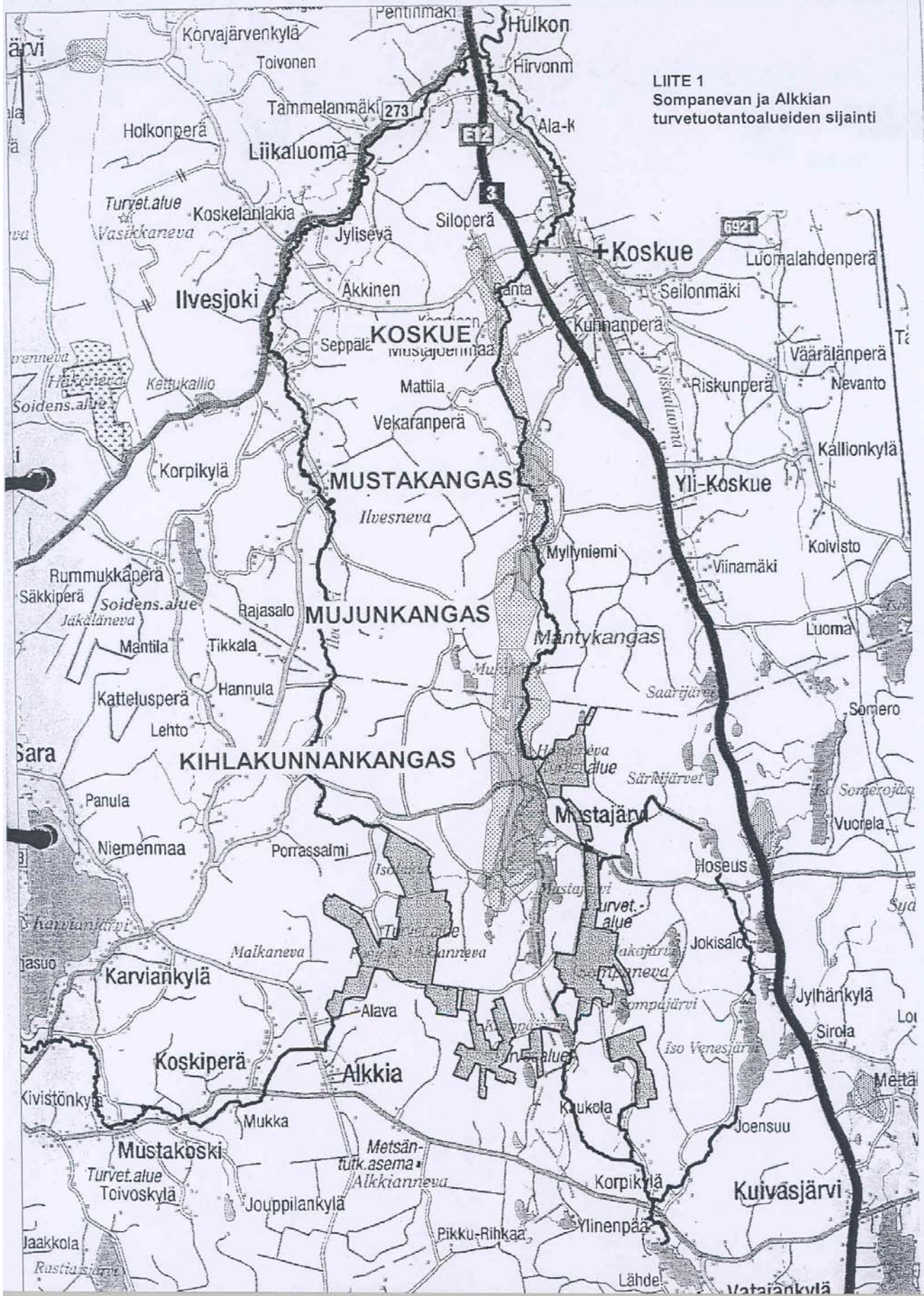
Heikki Penttinen

Juha Helin

Päätöksen tekemiseen ovat osallistuneet sivutoiminen ympäristöneuvos Anne Valjakka sekä ympäristöneuvokset Heikki Penttinen ja Juha Helin (tarkastava jäsen). Asian on esitellyt Anne Valjakka.

AV/sl

Liite 1	Kartta
Liite 2	Tarkkailuohjelma
Liite 3	Valitusosoitus

LIITE 1
Sompaneevan ja Alkkian
turvetuotantoalueiden sijainti

äarvi
la
ä
va
i
Sara
B
Sya
Loi
Metä

Penttimäki
Körvajärvenkylä
Toivonen
Hulkon
Hirvonni
Ala-k
Tammelanmäki 273
E12
3
6921
Holkonperä
Liikaluoma
Turyet.alue
Koskelanlakia
Jylisevä
Siloperä
Koskue
Luomalahdenperä
Vasikkaneva
Akkinen
Panta
Kunnanperä
Seilonmäki
Väärälänperä
Kettukallio
Mattila
Vekaranperä
Kallionkylä
Korpikylä
Ilvesneva
Myllyniemi
Viinamäki
Rummukkaperä
Säkkiperä
Soidens.alue
Jakeläneva
Mantila
Tikkala
Hannula
Kattelusperä
Lehto
Luoma
Somero
Särkkijärvet
Somerojärvi
Vuorela
Panula
Niemenmaa
Porrassalmi
Mantajärvi
Hoseus
Jokisalo
Jylhänkylä
Sirola
Loi
Metä
Koskiperä
Alkkia
Alava
Kaukela
Joensuu
Mustakoski
Turvet.alue
Toivoskylä
Jouppilankylä
Metsän-
tutk.asema
Alkkianneva
Pikkuriikka
Ylinenpää
Korpikylä
Kuiväsjärvi
Lähde
Vataränkylä

LIITE 2
Tarkkailuohjelma sellaisena kuin
Länsi-Suomen ympäristölupavirasto
on sen määrännyt.

VAPO OY Energia

Suo ja vesi kiinteistöyksikkö L. Ijäs

**SOMPANEVAN (PARKANO JA KARVIA) JA ALKKIAN (PARKANO JA KARVIA) TURVETUOTANTO-
ALUEIDEN KÄYTTÖ- JA PÄÄSTÖTARKKAILUOHJELMA**

SISÄLTÖ

1. TUOTANTOALUEIDEN SIJAINTI
2. YLEISTÄ TARKKAILUSTA JA VALVONNASTA
3. TARKKAILUN TOTEUTUS SOMPANEVALLA JA ALKKIASSA
  - 3.1 Toiminta-ajan käyttö- ja päästötarkkailu
    - 3.1.1 Käyttötarkkailu
    - 3.1.2 Päästötarkkailu
4. RAPORTOINTI

1. TUOTANTOALUEIDEN SIJAINTI

Sompanevan ja Alkkian tuotantoalueet sijaitsevat Parkanon kaupungin ja Karvian kunnan pohjoisosissa, lähellä Jalasjärven rajaa. Sompaneva sijaitsee pääosin Parkanon kaupungin alueella kaupungin keskustaaajamasta pohjoiseen noin 21 km etäisyydellä (lähimmillään linnuntietä). Sompaneva muodostuu kolmesta erillisestä tuotantoalueesta, jotka ovat varsinainen Sompaneva, sekä sen eteläpuolella sijaitseva Veteläsuo ja pohjoispuolella sijaitseva Hanhineva. Alkkia sijaitsee pääosin Karvian kunnan alueella kunnan keskustaaajamasta koilliseen noin 13 km etäisyydellä (lähimmillään linnuntietä). Parkano kuuluu Pirkanmaan ympäristökeskuksen ja Karvia Lounais-Suomen ympäristökeskuksen alueeseen.

2. YLEISTÄ TARKKAILUSTA JA VALVONNASTA

Vapo Oy Energialla on sertifioitu (Det Norske Veritas) ISO 14001 standardin mukainen ympäristöasioiden hallintajärjestelmä (sertifikaatti nro 98-HEL-AE-057) sekä ISO 9002 standardin mukainen laatujärjestelmä (sertifikaatti nro 97-HEL-AQ-484). Järjestelmiin sisältyy tarkkailuun ja valvontaan liittyvien menettelytapojen kuvauksia sekä ohjeita ja lomakkeita.

3. TARKKAILUN TOTEUTUS SOMPANEVALLA JA ALKKIASSA

3.1 Toiminta-ajan käyttö- ja päästötarkkailu

Käyttö- ja päästötarkkailun osalta tuotantoalue esitetään liitettäväksi osaksi Vapo Oy Energia/ Länsi-Suomen yksikön yhteistarkkailuohjelmaa. Seuraavassa esitetään käyttötarkkailun ja päästötarkkailun ohjelmat.

3.1.1 Käyttötarkkailu

Käyttötarkkailun tarkoituksena on tuottaa taustatietoa kuormitustarkkailulle eli selvittää, mitä on tehty, missä ja milloin. Tuotantoalueelle määritellään vastuuhenkilö, joka pitää kirjaa (vihko tai lomake) valumavesien määrään ja laatuun vaikuttavista tekijöistä, joita ovat:

- ojitukset sekä muut kunnostustoimenpiteet
- tuotantotoiminnan ajoittuminen, tuotantomenetelmät
- vesiensuojelurakenteiden valmistuminen, kunnan seuranta, havainnot toimivuudesta sekä poikkeavat tilanteet
- laskeutusaltaiden ja lietetaskujen puhdistukset
- mittapatojen asennukset ja korjaukset
- ylimääräisten vesinäytteiden ottoajat
- sadanta (haihdunta, lämpötila ja tuuli) työmaakohtaisesti
- muut tuotantoalueen kuormitukseen vaikuttavat tekijät
- havainnot alapuoliseen vesistöön kohdistuvasta muusta kuormituksesta

Tarkkailujakson aikana käyttötarkkailutiedot ovat vastuuhenkilön hallussa tai pysyvästi työmaalla siten, että ne tarvittaessa ovat mm. ympäristöviranomaisten, tarkkailua suorittavan konsultin ja muiden asianosaisten nähtävissä. Vastuuhenkilö ja heidän yhteystietonsa päivitetään vuosittain.

Yhteenveto käyttöpäiväkirjatiedoista toimitetaan vuosittain joulukuun loppuun mennessä tarkkailua suorittavalle konsultille ja erikseen sovittaessa myös alueellisille ympäristökeskuksille.

3.1.2 Päästötarkkailu

Päästötarkkailupisteet ovat ympärivuotisesti toimivat tarkkailupisteet Sompanevalla ja Alkkialla. Päästötarkkailupiste on Sompanevalla nykyinen ja Alkkialla tuotantokentän pohjoispään uuden kasvillisuuskentän alapuolinen purku-uoma. Lisäksi vuosina 2006, 2007, 2011 ja 2012 tehdään täydentävää päästötarkkailua, jolloin mitataan touko-, kesä-, elo-, syys-lokakuussa sekä joulutammikuussa muidenkin purkusuuntien veden laatua ja määrää. Kertänäytteet otetaan tehotarkkailuaseman näytteenoton yhteydessä. Näytteenotolla varmistetaan päästötarkkailun oikeellisuutta ja päästömäärien laskentaa eri purkusuuntiin.

Päästötarkkailun näytteet otetaan vesienkäsittelyrakenteiden ylä- ja alapuolelta. Näytteenottpisteet valitaan alueellisen ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla.

Ympärivuotisen päästömittauspisteen näytteenotto tapahtuu seuraavasti:

Perusnäytteenotto

Veden laadun perusnäytteenotto tehdään talvikaudella (1.12. - 31.3.) kertonäytteinä kerran kuussa ja muulloin (1.4. - 30.11.) kertonäytteinä kahden viikon välein. Näytteenottopäivinä konsultti tarkistaa mittapadon toimintakunnon ja vertaa virtaamamittarin lukeman mitta-asteikon antamaan virtaama-arvoon. Mittapadon toimintakunnon puutteista, joita konsultti ei itse pysty korjaamaan, ja poikkeavista veden laatuhavainnoista konsultin tulee välittömästi ilmoittaa käyttötarkkailun vastuuhenkilölle.

Kevättulvakauden, talvitulvan sekä rankkasadejaksojen näytteenotto

Perusnäytteiden lisäksi konsultti (tai vaihtoehtoisesti toiminnanharjoittaja) ottaa kevättulvakaudella, mahdollisten talvitulvien aikaan ja kesällä rankkasateiden aikaisissa ylivirtaamatilanteissa lisänäytteitä, jotka kuvaavat lumien sulamisesta ja/tai runsaasta sateesta johtuvaa veden laadun ja kuormituksen muuttumista.

Kevättulvaseuranta kestää kuukauden. Tulvatarkkailujakso on pääsääntöisesti 15.4. - 15.5. välinen aika ja tuolloin kertonäytteet otetaan kerran viikossa. Mikäli tulvajakso ajoittuu muulle ajanjaksolla maantieteellisten ja ilmastollisten olosuhteiden takia, otetaan tämä huomioon tarkkailujakson ajoittamisessa.

Rankkasade- ja talvitulvanäytteitä pyritään ottamaan mahdollisuuksien mukaan, mikäli kyseisiä tilanteita tarkkailuvuonna esiintyy. Tavoitteena on saada kultakin asemalta kaksi rankkasateen ja yksi talvitulvan aiheuttama lisänäyte vuosittain. Näyte pyritään ottamaan tulvasta tai rankkasateesta aiheutuneen ylivaluman ollessa huipussaan.

Analyysit

Säännöllisesti otettavat perusnäytteet analysoidaan seuraavasti: laaja analyysivalikoima tehdään talvikaudella joka toisella ja kesällä joka kolmannella näytteenottokerralla. Muulloin tehdään suppean analyysivalikoiman mukaiset määritykset.

Rankkasade- ja tulvanäytteistä tehdään aina laajan analyysivalikoiman mukaiset määritykset.

Laaja analyysivalikoima

- Kiintoaine
- COD Mn
- Kokonaisfosfori
- Kokonaistyyppi
- Sähkönjohtavuus
- Ammoniumtyppi
- Fosfaattifosfori (suod.)
- Rauta
- pH

Suppea analyysivalikoima

- Kiintoaine
- COD Mn
- Kokonaisfosfori
- Kokonaistyyppi
- Sähkönjohtavuus
- pH

Hekkutushäviö tehdään aina, kun kiintoainepitoisuus ylittää 20 mg/l.

4. RAPORTOINTI

4.1 Päästötarkkailun laskenta ja raportointi

Päästötarkkailun raportointi tehdään osana yhteistarkkailuohjelmaa.

Taustakuormituksen laskenta

Turvetuotannosta aiheutuvan lisäkuormituksen (nettokuormituksen) laskennassa käytetään luonnontilaisen suon pitoisuuksina kokonaisfosforilla 20 µg/l, kokonaistypellä 500 mg/l ja kiintoaineella 2 mg/l. Mikäli tarkkailusuoilta tai sen läheisyydestä on mitattua ja soveltamiskelpoista taustatietoa kuormituksesta tai veden laadusta (ilman turvetuotannon vaikutusta), tietoja voidaan käyttää tuotantoalueen nettokuormituksen laskennassa.

Päästömäärien laskenta

Päästötarkkailusta laaditaan vuosiraportti, jossa esitetään tarkkailuvuoden suokohtainen kokonaispäästö. Päästömäärät lasketaan suon oman aseman ominaispäästötietojen perusteella.

Vuosiraportti toimitetaan Vapo Oy:lle, alueelliselle ympäristökeskukselle, tuotantoalueen kunnan ympäristölautakunnalle sekä työvoima- ja elinkeinokeskuksen kalatalousviranomaiselle.

Vuotuisen kuormitusraportin tulee olla valmis vuosittain helmikuun loppuun mennessä.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen Länsi-Suomen ympäristölupaviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Valituskirjelmä on toimitettava liitteineen Länsi-Suomen ympäristölupavirastoon.

Valitusaika Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antamispäivästä sitä määräaikaan lukematta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Valitusoikeus Valituksia päätöksen johdosta voivat esittää ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin-ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, alueelliset ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut yleistä etua valvovat viranomaiset.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- ympäristölupaviraston päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@om.fi)
- miltä kohdin ympäristölupaviraston päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia ympäristölupaviraston päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta
- jäljennös valituskirjelmästä (jos valituskirjelmä toimitetaan postitse)

Valituksen toimittaminen ympäristölupavirastoon

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava kaksin kappalein Länsi-Suomen ympäristölupaviraston kirjaamoon. Valituskirjelmän on oltava perillä **määräajan viimeisenä päivänä** ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Länsi-Suomen ympäristölupaviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Panimokatu 1, 00580 Helsinki
postiosoite:	PL 115, 00231 Helsinki
puhelin:	vaihde (09) 173 461
telekopio:	(09) 726 0233
sähköposti:	kirjaamo.lsy@ymparisto.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15

Oikeudenkäyntimaksu Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 80 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.